



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ



БАНКІВСЬКА СИСТЕМА

ID 1847

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (бакалавр)	Назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування (2024)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. економіки та фінансів (ЕФ)

Викладач/викладачі

Тимошик, Наталія Степанівна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів, [профіль на порталі "Науковці ТНУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Метою ОК «Банківська система» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного розуміння сутності, структури та функціонування банківської системи, ролі центрального та комерційних банків у національній економіці, а також механізмів регулювання й нагляду за банківською діяльністю. Курс спрямований на набуття теоретичних знань і практичних навичок аналізу банківських операцій, фінансової стійкості банків, управління ризиками та оцінки впливу банківського сектору на соціально-економічний розвиток держави в умовах фінансової нестабільності та трансформації економіки.
Формат курсу	Змішаний – курс, що передбачає проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в системі електронного навчання університету ATutor, структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
Програмні результати навчання з ОП	ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем(державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.
	Очна (денна) форма здобуття освіти:

Обсяг курсу	<p>Кількість кредитів ECTS — 6; лекції — 36 год.; практичні заняття — 18 год.; самостійна робота — 96 год.;</p> <p>Заочна форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 6; лекції — 10 год.; практичні заняття — 10 год.; самостійна робота — 130 год.;</p>
Ознаки курсу	<p>Рік навчання — 3; семестр — 6; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна;</p> <p>кількість модулів — 2;</p>
Форма контролю	<p>Поточний контроль: опитування, тестування, оцінювання доповідей, виконання індивідуальних завдань</p> <p>Підсумковий контроль: екзамен</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	<p>ОК 31. Страхування.</p> <p>ОК 32. Фінанси.</p>
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	<p>Проектор ViewSonic PA503X (2017), проектор ViewSonic PJD5253 3300 ANS (2017), ноутбук HP 15-G070NR (2021), екран настінний механічний для мультимедійних презентацій Redleaf SGM 114 , пакет прикладних програм Microsoft 365</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
Тема 1. Сутність банківської системи України.		
1. Банківська система: сутність, принципи побудови та функції.		
2. Еволюція банківської справи.	2	1
3. Становлення та розвиток банківської системи України.		
4. Організація і функціонування провідних банківських систем зарубіжних країн		
Тема 2. Центральний банк у банківській системі країни.		
1. Центральні банки в зарубіжних країнах.		
2. Національний банк України та грошово-кредитна політика.		
3. Система електронних платежів Національного банку України.	2	1
ПРО7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.		
Тема 3. Банки, як провідні суб'єкти фінансового посередництва.		
1. Фінансові посередники на грошовому ринку.		
2. Сутність поняття банк. Види комерційних банків.		
3. Функції банків та банківських операцій.		
4. Порядок реєстрації комерційного банку та ліцензування діяльності.	2	1
ПРО4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.		
Тема 4. Операції банків з обслуговування платіжного обігу.		
1. Основи організації грошових розрахунків та порядок оформлення розрахункових документів.		
2. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика.	2	0,5
3. Порядок відкриття рахунків у банках.		
4. Організація готівкових грошових розрахунків.		
Тема 5. Пасивні операції банків із залучення та запозичення коштів		
1. Капітал комерційного банку, його склад та структура.		
2. Власний капітал комерційного банку та його формування.	2	0,5

3. Залучений капітал комерційного банку та його характеристика.
4. Управління залученим капіталом комерційного банку.

Тема 6. Активні операції комерційних банків.

1. Поняття банківського кредиту та його класифікація.
2. Кредитна угода та етапи процесу кредитування. 4 0,5
3. Способи нарахування відсотків за кредитами.
4. Формування та використання резерву на покриття можливих втрат за позиками комерційних банків.

Тема 7. Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредитів

1. Методи кредитування . 4 0,5
2. Форми позичкового рахунку.
3. Окремі види кредитних операцій.

Тема 8. Фінансовий аналіз діяльності комерційних банків.

1. Сутність фінансового аналізу діяльності комерційних банків.
2. Аналіз фінансового стану банків. 4 1
3. Аналіз фінансових результатів діяльності банку.
4. Аналіз ефективності діяльності комерційних банків.
5. Економічні нормативи регулювання діяльності комерційних банків.

Тема 9. Банківська статистика.

1. Предмет, метод і завдання банківської статистики. 2 1
2. Статистика ресурсів комерційних банків.
3. Статистика доходів і витрат банку.

Тема 10. Сучасний інструментарій аналізу банку.

1. Стратегії та моделі управління активами та пасивами.
2. Декомпозиційний аналіз прибутковості власного капіталу.
3. Показник GAP як індикатор чутливості балансу .
4. Аналіз дюрації та імунізації балансу банку. 4 1
5. Стратегії управління валютним ризиком банку.

ПРО5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем(державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

Тема 11. Банківський менеджмент.

1. Основи банківського менеджменту.
2. Банківський менеджмент за ознакою спрямування управлінських рішень.
3. Організація систем контролю банківської діяльності.
4. Процес управління інформаційними технологіями та організація ефективних систем безпеки захисту інформації. 2 0,5

ПРО8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

Тема 12. Регулювання, нагляд і контроль банківської діяльності.

1. Основи регулювання, нагляду і контролю банківської діяльності. 2 0,5
2. Особливості розробки стандартів Базельського комітету з питань банківського нагляду.
3. Фінансовий механізм державного регулювання банківської діяльності в Україні.

Тема 13. Фінансовий моніторинг банківської діяльності.

1. Поняття та структура функціонування системи фінансового моніторингу в Україні. Суб'єкти первинного та державного фінансового моніторингу. 2 0,5
2. Сутність та засоби легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та відмивання грошей.
3. Міжнародне регулювання боротьби з відмиванням грошей.

Тема 14. Фінансова безпека банківської діяльності.

1. Місце фінансової безпеки банків у системі забезпечення фінансової безпеки держави. Фактори, що впливають на рівень фінансової безпеки банків. 2 0,5
2. Методи й інструменти забезпечення фінансової безпеки банків. Система фінансової безпеки банків.
3. Сутність і причини виникнення моральних ризиків та асиметрії інформації. Моральні ризики в банківській діяльності та методи їх мінімізації.
4. Європейські стандарти безпеки банківського ринку;
5. Кіберризика в банківській системі;

РАЗОМ: 36 10

Практичні заняття (теми)

Годин
ОФЗО ЗФЗО

- Тема 1. Сутність банківської системи України. 1 0,5

Тема 2. Центральний банк у банківській системі країни.	1	1
Тема 3. Банки, як провідні суб'єкт фінансового посередництва.	1	1
Тема 4. Операції банків з обслуговування платіжного обігу.	1	0,5
Тема 5. Пасивні операції банків із залучення та запозичення коштів.	1	1
Тема 6. Активні операції комерційних банків.	1	1
Тема 7. Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредитів.	2	1
Тема 8. Фінансовий аналіз діяльності комерційних банків.	2	1
Тема 9. Банківська статистика.	2	0,5
Тема 10. Сучасний інструментарій аналізу банку.	2	0,5
Тема 11. Банківський менеджмент.	1	0,5
Тема 12. Регулювання, нагляд і контроль банківської діяльності.	1	0,5
Тема 13. Фінансовий моніторинг банківської діяльності.	1	0,5
Тема 14. Фінансова безпека банківської діяльності.	1	0,5
	РАЗОМ:	18 10

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна:

1. Банківська система : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/11/Bank_Syst_PIDRUCH_Krupka_Andrushchak_Paitra_2023.pdf (дата звернення 18.06.2024)
2. Банківська система: навчальний посібник/ укл: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Федішин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с. URL: <http://surl.li/urpdk> (дата звернення 18.06.2024)
3. Матвійчук Н. Національний банк та грошово-кредитна політика : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2022. 91 с.
4. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 184 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2fmb_finansy/Bankivska-systema-.Melnyk.2023.pdf
5. Тимошик, Н., Крилова, О., Мирошниченко, Ю., Кириченко, К., & Мирончук, В. Дилеми та шляхи вирішення функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 5(46), 2022. С.40–53 URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3905>
6. Тимошик Н.С. Загальний стан та пріоритетні напрями розвитку фінансового сектору України в умовах війни. Modern science: challenges of today: Collective monograph. Bratislava, Slovakia, 2023. С.89-124. URL: <https://surl.li/zfvlql>
7. Фінансова безпека держави: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Гукалюк А.В., Стасишин А.В., Слобода Л.Я.] – Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2024. – 680 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/05/OSTATOCNA-NA-SAYT-_21_05_11.pdf
8. Фролов С.М., Рибіна Л.О. Банківська система. Навч. посібник. Суми: Сумський НАУ. 2024. 190 с.
9. Химич, І., Тимошик, Н. Фінансовий сектор України: тенденції функціонування банківського та біржового ринків. Економіка та суспільство, № 65 (2024). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-134>
10. Химич І. Г., Винник Т. М., Тимошик Н. С. Аналіз кредитування бізнесу в умовах війни: державні програми підтримки. Соціально-економічні проблеми і держава (електронний журнал). 2023. Вип. 1 (28). С. 30-41. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2023/23kihdp.pdf>
11. Химич І.Г., Тимошик Н.С. Фінансова екосистема: стратегія НБУ. Маркетинг 4.0: стратегічні імперативи та сучасні тенденції / В.А. Фалович [та ін.]; за ред. д.е.н., доц. В.А. Фаловича. Тернопіль: ФО-П Шпак В.Б., 2021. С. 295-306. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/35580>

Додаткова:

1. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. НБУ. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy>.
2. Яструбецька Л. С. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в Україні в умовах гібридних загроз : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 370 с.

Інформаційні ресурси:

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
2. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
3. Міністерство закордонних справ України – <http://www.mfa.gov.ua>

4. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
5. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua
6. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Азіатський банк розвитку – <http://www.adb.org/>
2. Банк міжнародних розрахунків – <http://www.bis.org/>
3. Всесвітня торговельна організація (WTO) – <http://www.wto.org/>
4. Всесвітня туристична організація (WTO) – <http://www.world-tourism.org/>
5. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй – <http://unstats.un.org/>
6. Європейський банк реконструкції і розвитку – <http://www.ebrd.com/>
7. Європейський інвестиційний банк – <http://www.eib.org/>
8. Європейський центральний банк – <http://www.ecb.int/>
9. Міжамериканський банк розвитку – <http://www.iadb.org/>
10. Міжнародна фінансова корпорація – <http://www.ifc.org/>
11. Міжнародний валютний фонд – <http://www.imf.org/>
12. Міжнародний інститут статистики (ISI) – <http://isi.cbs.nl/>
13. Світовий банк – <http://www.worldbank.org/>
14. Центральний Європейський банк – <http://www.ecb.int/>

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Інституційний репозитарій ТНТУ імені Івана Пулюя - <https://elartu.tntu.edu.ua/>
2. Науково-технічна бібліотека Тернопільського технічного університету імені Іна Пулюя - <https://library.tntu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
4. Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого - <https://nlu.org.ua/>
5. Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека - <https://library.te.ua/>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ЕФ. Консультування передбачено як очно, так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

Тема 5	Практичне заняття №5	2	их розрахункових завдань	1	Тема 12	Практичне заняття №12	2	підготовка доповідей, згідно обраної теми	1			
Тема 6	Практичне заняття №6	2	виконання індивідуальних розрахункових завдань	1	Тема 13	Практичне заняття №13	2	підготовка доповідей, згідно обраної теми	1			
Тема 7	Практичне заняття №7	2	виконання індивідуальних розрахункових завдань	1	Тема 14	Практичне заняття №14	1	підготовка доповідей, згідно обраної теми	1			

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, екзамен
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання

Затверджено рішенням кафедри ЕФ, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. екон. наук, доцент кафедри ЕФ

Андрій КРУПКА